

Otázky a odpovede k projektu výstavby novej železničnej trate Nitra – Trnovec nad Váhom

Aký prínos majú hodnotenia Útvaru hodnoty za peniaze (ÚHP)?

Hodnotenia ÚHP majú odporúčací charakter, ale už párkrát viedli k tomu, že sa opravili pôvodné chybné štúdie uskutočniteľnosti resp. projektová dokumentácia. V niektorých prípadoch sa podarilo zvýšiť pomer medzi nákladmi a prínosmi (BCR) a projekty tak posunúť v investičnom pláne na skoršiu realizáciu:

- V rámci revízie výdavkov sa v štúdiách ciest 1. triedy na Spiši a Gemeri podarilo zvýšiť mieru návratnosti o približne 30 % (pomer prínosov a nákladov (BCR) vzrástol z 0,8-1,2 na 1,1-1,9).
- Návratnosť sa zvýšila aj pri štúdii nákupu nových vlakových súprav z 1,1 na 1,7.
- Pri hodnotení štúdie modernizácie trate Bratislava – Komárno sa autori snažili nájsť variant, ktorý zvýši návratnosť z 1,4 na viac ako 2,0.

Nemala by mať aj Nitra priame vlakové spojenie s Bratislavou, ak ho majú ostatné krajské mestá?

Áno, priame vlakové spojenie medzi Nitrou a Bratislavou je potrebné, keďže medzi týmito mestami je preukázateľne vysoký dopyt. Dosiahnuť sa dá lacnejšie a rýchlejšie po existujúcej trati a nie je nutné na tento účel stavať novú.

Aké sú argumenty proti výstavbe novej trate?

Existujú iné alternatívy, ktoré môžu vlakom prepojiť Nitru a Bratislavu skôr a efektívnejšie. Stavať novú trať sa neoplatí ani z časového, ani spoločenského, ani z finančného hľadiska. Finančné zdroje sú obmedzené, a namiesto jedného luxusného predimenzovaného riešenia je lepšie mať viacero optimálnych.

Ak nie nová trať, aké je iné riešenie?

Štúdia uskutočniteľnosti ŽSR skúmala len výstavbu novej trate, nie zabezpečenie vlakového spojenia inými alternatívami. ÚHP v hodnotení štúdie odporúča využiť existujúcu trať a zaviesť priame vlaky cez Leopoldov. Táto alternatíva, s následnou elektrifikáciou a modernizáciou úseku od Nitry po Leopoldov, je na základe prepočtov železničnej prioritizácie rýchlejšia, lacnejšia a návratnejšia.

	Vlaky s prestupom	Nové priame vlaky		
	Cez Leopoldov Dnes	Cez Leopoldov		Nová trať cez Trnovec
		Súčasná trať	Modernizovaná trať	
Vzdialenosť	98 km	98 km	98 km	98 km
Obslužené mestá	87 tis. obyvateľov	87 tis. obyvateľov	87 tis. obyvateľov	36 tis. obyvateľov
Čas jazdy	98 min	73 min	67 min	61 min*
Investičné náklady	-	-	264 mil. eur	463 mil. eur
Termín realizácie	2022	2023	2028	2034
Spoločenská návratnosť	-	-	2,8	0,9

* čas 54 min. uvádzaný v štúdii vychádza z chybných predpokladov

Prečo by mali ľudia cestovať do Bratislavy severom cez Leopoldov?

Je jedno, kade trasa povedie. Severná trasa cez Leopoldov má 98 km a je rovnako dlhá, ako by bola prípadná nová trať cez Trnovec nad Váhom s odbočkou v Ivanke pri Nitre. Táto trať vie navyše prepojiť Nitru a Trnavu a tým výrazne odľahčiť preťaženu diaľnicu R1.

Prečo sa teraz odporúča projekt modernizácie trate Leopoldov – Nitra, ktorý bol pred pár rokmi vyhodnotený ako neefektívny?

Pôvodná štúdia z roku 2014 bola chybná. Vyhodnotila novú trať ako spoločensky nenávratnú a konštatovala tiež neefektívnosť modernizácie starej trate. ÚHP vtedy štúdiu nehodnotil, lebo ešte neexistoval. Štúdia vychádzala z neoptimálnych technických a prevádzkových riešení. Neuvažovala s jazdou priamych rýchlíkov Nitra – Leopoldov – Bratislava, uvažovala len s maximálnou rýchlosťou po modernizácii 120 km/h, aj keď na časti trate by bolo efektívne jazdiť až 160 km/h, náklady a rozsah prác neboli optimalizované. Okrem toho uvažovala s nesprávnou prognózou dopravy. Už dnes tu jazdí približne dvojnásobný počet cestujúcich a vlakov ako počítala štúdia. Aj environmentálne prínosy si dnes ceníme viac. Po opravení chybných predpokladov na dnešné hodnoty vychádza modernizácia trate Nitra - Leopoldov ako vysoko návratná (pomer prínosov a nákladov asi 2,8), čo ju radí medzi prioritné projekty.

Nezhorší sa zavedením priamych vlakov cez Leopoldov priepustnosť trate do Bratislavy?

Trať Leopoldov – Bratislava je preťažená a jej priepustnosť sa bude musieť riešiť bez ohľadu na to, či sa zavedú alebo nezavedú nové rýchlíky z Nitry. Zvýšenie kapacity sa už pripravuje (plán do roku 2026). Ešte viac je v súčasnosti kapacitne preťažená trať medzi Trnovcom nad Váhom a Bratislavou a k očakávanému skráteniu jazdných časov medzi Nitrou a Bratislavou nemusí výstavbou novej trate vôbec dôjsť, čo pripúšťa aj štúdia ŽSR.

Je trať Leopoldov - Nitra perspektívna, ak je v svahovitom teréne so zákrutami?

Okrem krátkeho 5 kilometrového úseku Aleksince - Zbehy nejde o problematickú trať, čo sa týka zákrut. Približne polovica trate z Leopoldova do Nitry ide v priamke a rýchlosť sa tu dá zvýšiť až do 160 km/h; na zvyšku trate je možné po drobných úpravách jazdiť do 120 km/h. Na časti úseku pri Hlohovci je svahovitý terén, čo zvyšuje spotrebu pohonných hmôt, k jej zníženiu však dôjde elektrifikáciou trate.

Bude nutná zmena rušňa v Leopoldove v prípade zavedenia priamych vlakov?

V Leopoldove nie je potrebné vymieňať rušne, podobne ako sa už dnes nevymieňajú ani pri rýchlíkoch Bratislava - Prievidza a jazdí sa na diesel do Bratislavy. Odhadované časy 62-73 min zodpovedajú motorovým jednotkám 861, aké už dnes máme alebo rakúskym súpravám, ktoré jazdia z Bratislavy do Komárna (rušeň radu ER20).

Čo je ekologické na tom, že pôjde vlak ťahaný dieselovým rušňom z Nitry až do Bratislavy?

Zavedením priamych rýchlíkov by sa jazdný čas stal konkurencieschopným k autobusovej doprave. Presunom cestujúcich z áut a autobusov na vlak by sa negatívny ekologický vplyv vykompenzoval. V rámci ekologizácie sa dá uvažovať aj s nákupom tzv. hybridných vlakov (kombinácia elektrika a diesel) alebo batériových vlakov. Najmä ale, ide o dočasné riešenie, kým nedôjde k elektrifikácii trate Leopoldov – Nitra.

Ak nebude nová trať cez Trnovec, ovplyvní to výstavbu terminálu intermodálnej prepravy (TIP) v Lužiankach?

Terminálu intermodálnej prepravy v Lužiankach by práveže pomohla modernizácia a elektrifikácia trate Leopoldov – Nitra, na ktorú je už dnes priamo napojený. Jeho obsluha cez Trnovec by bola nepraktická - išlo by o 15 km dlhšiu trasu a zdržanie vlakov o 30 minút z dôvodu zmeny smeru vlakov v Lužiankach.